

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

XVI. Quomodo Imperator per Philippum Praefectum Praetorio, Paulum quidem ejici & in exilium mitti jussit, Macedonium verò in sede Episcopali constituit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

rum qui Georgio Ariano adhaerebant, a quo seditiones caedesque hominum consecutæ esse dicuntur: & Ariani probra ista & crimina in Athanasium tanquam in auctorem malorum omnium rejiciunt, de hac re pauca mihi dicenda sunt. Veras quidem rerum istarum causas novit Deus, qui ipsius veritatis est iudex. Hæc vero plerumque ita contingere, quoties vulgus intestinâ seditione agitur, prudentibus viris haudquam obscurum est. Frustra sunt igitur calumniatores Athanasii, qui horum causam illi adscribunt; ac præcipue Sabinus Macedonianorum Episcopus. Qui si secum ipse reputasset quot & quantis malis Athanasium & reliquos Homosianos affecerint Ariani, vel quot Synodi propter Athanasium congregatæ de his conquestæ sint, vel quæ ipse Macedonius hæresiarches per universas Ecclesias gesserit; aut tacuisset omnino, aut si loqui voluisset, Athanasium laudibus extulisset. Iam vero his omnibus consulto prætermittis, res gestas illius falso criminatur. Sed ne nomen quidem ipsum Macedonii hæreticorum principis usquam commemorat: id agens scilicet ut tragica illius facinora penitus occultet. Et quod multo plus habet admirationis, de Arianis quidem non male locutus est, quos tamen ipse fugiebat. Macedonii vero cujus ipse sectam sequebatur, ordinationem tacitus prætermisit. Quippe si ordinationis illius mentionem fecisset, commemoranda prorsus fuissent ejus viri scelera, sicut constat ex iis quæ in illa ordinatione gesta sunt. Sed de hoc haec tenus.

ὑπὸ γεωργίου τῆ δρειανῆ ἐχθροῦ ἐκ δὲ τῆτε φασὶ παραχρᾶς καὶ διαφθορὰς ἀνθρώπων γεγονέναι· οἱ τε δρειανίζοντες τὴν βλασφημίαν καὶ τὰ ἐκ τῆτων ἐγκλήματα ἐπὶ ἀθανάσιον ὡς ἀπὸν ἀναφέρουσι, βραχέα περὶ τῆτων λεκτέον· τὰς μὲν γὰρ ἀληθεῖς αἰτίας ὁ Θεὸς οἶδεν, ὁ αὐτῆς δὲ ἀληθείας κειτῆς ὅτι τὰ ταῦτα καὶ τὸ πλεῖστον εἴθε γινεαὶ ὅταν καθ' ἑαυτῶν σασιάζηται πλῆθη, οὐκ ἀγνωστα τοῖς εὐφρονεῖσι καθέστηκεν ὡς ἐμάτῳ ἀθανασίῳ τὴν αἰτίαν ἀνάπτεσιν οἱ λοιδορεῖντες αὐτὸν, καὶ μάλα σαδὶν, ὁ τῆς μακεδονίης πρεσβυτέρως ἀρέσεως ὅς ἐι διελογίζετο, πόσα κακὰ καὶ ἀθανασίῳ οἱ δρειανίζοντες, καὶ τῶν τὸ ὁμοῖοσιν φρονεῖντων ἐργὰ σαδὶν, ἢ ὅσα αἱ δὲ ἀθανάσιον χρομόματι σῶδοι ἀπαδύρανο, ἢ ὅσα αὐτὸς ὁ ἀρεσιάρχης μακεδονίῳ καὶ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν διεπράξατο, ἡσυχίαν ἤγειρ' ἢ φθεγγομένη, εὐφρημα ἀντὶ τῆτων ἐφθέρησεν ἢ τὰ ταῦτα πάντα ἀποσιγήσας, ἐκείνα διαβάλλει ἀλλ' ἐδ' ὅλως τῆ ἀρεσιάρχῃ μνήμῃ πεποιή, πάντως πῆτα τῆς δραματικῆς αὐτῆς τομῆμα καλῶτερον βελόματι καὶ τὸ δὲ θαυμαστότερον, ἔς μὴ πέφθῃ δρειανῆς οὐκ εἶπε κακῶς ὃ δὲ ἠκολούθησε μακεδονίῳ, τῆτου καὶ τῆ χειροτονίαν ἀπέκρυψεν· εἰ γὰρ αὐτῆς ἐμνήσθη, ἐμνήσθη ἀν' παντὸς καὶ τῶν ἀδικημάτων αὐτῆ, ὡς τὰ ἐπ' αὐτῆς χρομόμα δεικνύσι τοσαῦτα μὲν περὶ τῆτε.

CAP. XVI.

Quomodo Imperator per Philippum Praefectum Prætorii, Paulum quidem eici & in exilium mitti jussit; Macedonium vero in sede episcopali constituit.

Porro Imperator Constantius Antiochiæ degens, cum ei nuntiatum esset, Paulum sedem suam denuo occupasse, eam rem permoleste tulit. Philippo igitur Praefecto Prætorii, utpote qui majorem reliquis provinciarum rectoribus potestatem obtineret, & Secundus ab Imperatore diceretur, mandat per epistolam, ut Paulum quidem pellat Ecclesiâ; Macedonium vero illius loco in Ecclesiam inducat. Praefectus itaque Philippus sedi-

Κεφ. ις'.

Ὅτι ὁ βασιλεὺς παρεκένωσε δὲ Φίλιππον ἐπαρχὴν ἐξωστῆσαι τὸν Παῦλον, καὶ εἰς ἐξορίαν πικρῶτα, Μακεδόνιον δὲ ἐκθρονισθῆναι.

Οἱ μὲν βασιλεὺς Κωνσταντῖος ἐν Ἀντιοχείᾳ διάγων, πυθόμενος τὸν Παῦλον ἀπέβληκεν αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως, δι' ὅτι τῆς ἐπίθετο τὸ γινόμενον πρὸς αὐτὸν ἐν ἐπιγραφῇ ἀποπέμψαι τὸν ἐπαρχὸν Φίλιππον, ὡς μείζονα μὲν τῶν ἄλλων δέχοντων τὴν Ἑξουσίαν κεκληρωμένω, δεύτερον δὲ καὶ βασιλεῖα χερματίζοντι. ὅπως ἀντὶ τὸ μὲν Παῦλον τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλῃ, ἀντὶ τὸ δὲ εἰς αὐτῶν Μακεδόνιον ὁ ἐν ἐπαρχίᾳ Φίλιππος ἐυλαθεῖς τῶν δόξων τῆ

πλήθους εσάν, τέχνη μετήλθε τὸν Παύλον καὶ κρύπται μὲν παρ' αὐτῶ τὴν τῆ βασιλείως βαλῶ πλάσασθαι ὅτι δημοσίων πρᾶγματων ποιῆσθαι φρονησά, πρὸς αὐτὸν εἰς τὸ λατρεῖν τὸ δημοσίον, ὡ ἐπώνυμων ζεύξιππῶ καὶ κείθεν μετ' αὐτῶ (ἀπέμπε) μὲν πρὸς δὴθεν τὸν Παύλον, ὡς ἀναγκαῖον εἶναι παρ' αὐτὸν, καὶ ἦλθεν ἐπεὶ ὅτι κενὸν ἦλθε μετ' αὐτῶ, ἐπεδείκνυεν ἐνθύς ὁ ἐπαρχος τῆ βασιλείως τὸ πρὸς αὐτὸν καὶ ὁ μὲν Ἐπίσκοπος ἐγνωμότως ἔφερε τὴν ἀκρίτον κατὰ δίκην ὅτι δέσας τὴν ἀρεσκηνότας καὶ τῆ πλήθους τὴν ὀργὴν. Ἐγὼ πολλοὶ σιωπηλῶς ἔσαν ἐν φήμῃς ὑποπτικῶς πρὸς τὸ δημοσίον. ἐν φρονησά μίαν τῆ λατρεῖς θυρίδα κελεύει δὴ ἡς ἐπὶ τὰς βασιλικὰς αὐλὰς ἀπαχθεῖς ὁ Παύλος, ἐμβληθεῖς τε εἰς πλοῖον ἐπὶ τῆτο ἐυτρεπιδῶν, ταχέως ἐπ' Ἰξορίαν ἐπέμπετο πρὸς ἑτάξεν τε ὁ ἐπαρχος ἐπὶ τὴν μακεδονίας μητροπολιν θεσσαλονικὴν εἰσελθὲν, ἡς καὶ ἐν πρὸ γόνων ὁ Παύλος ἐτύχωνεν ὡς ἐν ἡτὰς διατριβὰς ποιῆσθαι, ἀδελφῶς τε Ἰπταίνην καὶ τὰς ἄλλας τῆ ἐν ἰλλυριοῖς πόλεις μὴ μὴν ἔξιναι αὐτῶ, ἐπὶ τὰ ἀνατολικά μέρη διασῆσαι ὁ μὲν ἐν Παύλῳ, ὡς ἀρεσκηνότας ἐκβληθεῖς τῆς ἐκκλησίας ἐν ταυτῶ καὶ τὴ πόλεως, μὲν σπασθῆς ἀπήγετο ὅτι τῆ βασιλείως ἐπαρχος Φίλιππος, ἐν τῆ δημοσίᾳ ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν ἠπάγειτο. σὺν αὐτῶ ὡς ἐν μηχανῆς πινὸς παρῶν ὁ μακεδόνι, ἐν τῶ ὀργήματι σύνθερον τῶ ἐπάρχῳ ἐν πᾶσιν ἐδείκνυτο στρατιωτικῆ τε χεῖρ Ἰξοφῆρης ὡς αὐτῶς ἐτύχωνε δέος ὅτι ἐντεθῆν κατὰ λαμβάνει τὰ πλήθη καὶ πάντας εἰς τὰς ἐκκλησίας σιωπῆσον, οἱ τε τὸ ὁμοσίου πίστεως, καὶ οἱ τῶ ἄρταν δόγματος ἕκαστοι κατὰ λαμβάνει τὴν ἐκκλησίαν σπασθῆς, ἐπεὶ ὅτι ἐπαρχος ἅμα τῶ μακεδονίῳ πλησίον τῆ ἐκκλησίας ἐγχετο, τότε δὴ ἀλογος φόβος κατὰ λαμβάνει τὰ πλήθη, ἀλλὰ γὰρ καὶ τῶ στρατιωτικῶν αὐτῶς ἐπείγει οἱ παρόντες ὄχλος ἦσαν πολλοὺς, πάροδος ὅτι τῶ ἐπάρχῳ κατὰ σὺν τὸν μακεδόνιον ἐδέμια ἐγχετο, ὡς ἰσχυρὸς ὡς ἀ τῶ στρατιωτικῶν ἐβλματὸ βίαιος ἐπεὶ ὅτι συνωθῆμενον τὸ πλῆθος, διὰ τὴν στενοχωρίαν ὑποχωρεῖν ἐχ' οἶόν τε ἦν, ἀνθίστασθαι τῶ ὄχλος οἱ στρατιωτικῶν νομίζοντες καὶ ἐκόντας καλῶν τὴν πάροδον, ὑμνοῖσι τοῖς Ἰξοφῆσιν ὡς ἀνεπίοντες ἐκέρχηντο, καὶ δὴ καὶ τῶ ἔργῳ ἐχοντο ἀπέθανον ἐν, ὡς λέγει, ὡς αὐτῶς τριχί-

tionem populi pertimescens, Paulum circumvenire aggressus est. Et Imperatoris quidem mandatum penes se occultat. Specie vero publicorum negotiorum progressus ad balneum publicum quod Zeuxippi vocatur, Paulum honorificè ad se accersit: ejusmodi necessitatem adesse dicens, ut quamprimum illi veniendum esset. Paruit Paulus. Qui cum accitus venisset, statim Praefectus mandatum Imperatoris ei ostendit. Et Episcopus quidem se indictà causà damnatum animadvertens, patienter tulit. Praefectus vero circumstantis multitudinis impetum reformidans: plurimi enim rumore ac suspitione ducti illuc convenerant; unam ex lavacri januis aperiri jubet: per quam Paulus in palatium abductus & coniectus in navim ad id comparatam, confestim in exilium mittitur. Praecipitque ei Praefectus, ut Thessalonicam Macedoniae Metropolim, ex qua urbe Paulus jam inde à majoribus suis erat oriundus, proficisceretur, utque in ea civitate degeret. Et reliquas quidem urbes Illyrici adeundi facultatem ei concessit: ceterum ad Orientis partes vetuit accedere. Paulus igitur praeter expectationem, Ecclesià simul & urbe pulsus, celeriter abducitur. Praefectus autem Imperatoris Philippus, ex balneis publicis progressus, rectà ad Ecclesiam contendit. Aderat unà Macedonius, velut ex machina quadam demissus: & cum Praefecto in curru sedens, omnium oculis ostentabatur. Circa illos militum manus strictis gladiis incedebat. Quo spectaculo contenta est plebis multitudo: cunctique simul, tam Homusiani, quàm Ariani, ad Ecclesiam properarunt, praevnire singuli & Ecclesiam occupare summo studio adnitentes. Postquam Praefectus unà cum Macedonio Ecclesiae appropinquare coepit, repentinus absque ulla causa metus plebem ipsosque adeo milites invasit. Nam quoniam ingens illic aderat hominum multitudo, ita ut Praefecto Macedonium deducenti nullus daretur transeundi locus, milites plebem violenter impellere aggressi sunt, sed cum contrita plebs, propter loci angustiam retrocedere non posset; rati milites plebem obsistere ac de industria transitum intercludere, velut in hostem irruentes, districtis gladiis uti & obvios ferire ceperunt. Tria igitur hominum millia ac praeterca centum & quinquaginta tunc

occubuisse dicuntur: alii à militibus trucidati, alii constipatione multitudinis oppressi. Post tam præclara facinora Macedonius, perinde quasi nihil mali gessisset, sed integer vacuusque esset ab omni culpa, à Præfecto verius quam per ecclesiasticam regulam in episcopali sede constituitur. In hunc modum Macedonius & Ariani per tot tantasque hominum cædes Ecclesia potiri sunt. Per idem tempus Imperator majorem Ecclesiam fabricabat, quæ nunc Sophia dicitur. Est autem conjuncta ei Basilicæ quæ cognominatur Irene, quam pater Imperatoris, cum prius esset modica, pulchram simul amplamque reddiderat. Et nunc ambæ uno ambitu comprehensæ, unius Basilicæ vocabulo appellantur.

Αλίως ἐκαλὸν πενήτηκοῦσι οἱ μὲν, ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν σφαγῆτες οἱ δὲ, ὑπὸ ἑπλήθους φθαρῆνες ἐπὶ τοῖς τοιούτοις δὴ τοῖς κατορθώμασιν, ὁ μακεδόνιⓄ ὡς εἶδεν φαῦλον πεπεραχῶς, ἀλλὰ καθαρὸς καὶ ἀθῶⓄ τῶν χειρομῶν τυγχάνων, ὑπὸ ἑπαρχῆς μάλλον, ἢ ὑπὸ ἐκκλησιαστικῆ κανόνⓄ ἐνθεογί(ε)ῃ ἔτο μὴν ἐν μακεδόνιⓄ καὶ οἱ δεκανοί, διά τοσέτων φόνων τῆς ἐκκλησίας ἐκράτησαν καὶ τὸν καιρὸν τέτον, καὶ ὁ βασιλεὺς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐκλί(ε)ν, ἢ πρὸς θεοῖα μὲν ἀεσοσάφου ἐταινιῦ σιωπῆσαι τῆ ἐπὶ ἀνὸ μὴ εἰρήνῃ, καὶ ὁ παλιῆ ἑ βασιλείως μικρὰν ἔσαν τὸ πρῶτον, εἰς κάλλⓄ καὶ μέγεθⓄ ἠύξησε κοινῶν εἰσὶν εἰς ἓνα πρῶτον ἄμφω ὀρώμηναι, μιᾶς τῆς ἀεσοσωνυμίας ἔχουσαι

CAPUT XVII.

Quomodo Athanasius Imperatoris minas veritus, Romam perrexit.

EOdem tempore alia rursus adversus Athanasium ab Arianis concinnata est calumnia ex hujusmodi occasione. Constantinus Augustorum pater, jam pridem Alexandrinæ Ecclesiæ ad alendos pauperes annonam donaverat. Hanc Athanasium pretio vendere & in rem suam vertere solitum esse Ariani finxerunt. Quibus Imperator credens, mortem illi interminatus est. Verum Athanasium Imperatoris minas præveniens, fugam arripuit, seseque occultavit. At Iulius Romanæ urbis Episcopus cognitis insidiis quas Athanasio struxerant Ariani; simul etiam acceptis Eusebii literis jam mortui, Athanasium ad se vocat, gnarus ubinam delitesceret. Afferrunt eodem tempore etiam literæ, D quas Episcopi prius Antiochiæ congregati perscripserant. Aliæ præterea epistolæ ab Episcopis Ægypti ad eum missæ supervenere, quibus illi perspicue docebant, falsâ esse quæ Athanasio objicerentur. Iulius itaque contrariis inter se literis ad ipsum missis, rescribens Episcopis qui Antiochiæ convenerant, graviter conquestus est: primum quidem de acerbitate ipsorum epistolæ; deinde quod contra canones ipsum ad Synodum non vocassent: cum ecclesiasticâ regulâ interdictum sit, ne præter sententiam Romani Pontificis quidquam ab Ecclesiis decer-

Κεφ. ιζ.

ὡς ἂν ἀθανάσιⓄ φοβηθεὶς τὰς ἑ βασιλείως ἀπειλὰς, ἐπὶ τῷ ῥώμῳ ἀνέδραμεν

ΕΝ τῷ τῷ καιρῷ, καὶ ἔτερον διαβολὴ καὶ ἂν ἀθανάσιⓄ ὡς τῶν δεκανοῖν ὄντων σαρράπη, ἀεσοσῶν ἐφθυρόντων τοιαύτω τῷ ἀλεξανδρίαν ἐκκλησίᾳ σιτηγέσιον ἦδη πρῶτον δεδωρητο ὁ τῶν ἀνγέσων παλιῆ, εἰς διατροφὴν τῶν πτωχῶν τέτ' ἔφασαν ἕξαι γυεῖζον τὸν ἀθανάσιον, καὶ εἰς οἰκίον διόφωρεαδ κέρδⓄ πρῆσας ἐν ὁ βασιλεὺς, θάνατον αὐτῷ τὴν ζήμιαν ἠπέλησεν ὁ δὲ ἀεσοσῶν μὲν τῆς βασιλείως ἀπειλῆς, χεῖρα φυγῆ καὶ ἠ ἀφανῆς τότε δὴ ἐκί(ε)ν ὁ τῆς ῥώμης ἐπίσκοπⓄ γνῶς τὰ ὡς τῶν δεκανοῖν ὄντων καὶ ἀθανάσιⓄ γνώμην, δεξάμηνⓄ δὲ ἐκ τῶν εὐσεβῶν τῶν τελεσίσηκός γραμμάτα, κατὰ ἀεσοσὸν αὐτὸν τὸν ἀθανάσιον, πυθόμηνⓄ τῶν τόπων ἐνθα κέρυπται φθάνει δὲ ἐν ταυτῷ τὰ γραμμάτα, ἀπὸ οἱ ἐν ἀνιλοχίᾳ πρῶτον σιναχθεῖνες ἀπεσάλκυσαν ἐπέμπελο δὲ καὶ ἔτερον γράμματα πρὸς αὐτὸν ὡς τῶν αἰγυπτῶ ἐπισκόπων, διδάσκοντα ψαδὴ ἐναντιὰ καὶ ἀθανάσιⓄ λεγόμενα: ἔτος ἐναντιῶν πεμπομένων τῶν γραμμάτων, ὁ ἐκί(ε)ν τοῖς ἐν ἀνιλοχίᾳ σιναχθεῖσιν ἀνιγράφον ἐπέμψαλο, πρῶτον μὲν τὸ ἐπαχθῆς τῆς αὐτῶν ἐπιστολῆς ἐπίτα ὡς κανόνας ποιῶνται, διότι εἰς τὴν σύνοδον αὐτὸν ἐκ ἐκάλυσαν, τῆ ἐκκλησιαστικῆ κανόνⓄ κελεύοντⓄ, μὴ δὲ ὡς τῶν γνώμην τῶ ἐπισκόπου ῥώμης καν-